

HIPSTERSKI ŠIK: POVRATAK U PROŠLOST

Kad je Norman Mejler odlučio da hipstera nazove belim crncem, sugerisao je taktiku društvene obnove. Američki hipster bio je neka vrsta „egzistencijaliste“ koga je iznedrila mračna inspiracija pečurke atomske bombe i „psihičke štete [koju su] naneli koncentracioni logori“. Bio je plod zbunjenog drveta katastrofalnog svetskog rata. Taj rat „bio je ogledalo ljudskog stanja čiji je odraz zaslepio svakoga ko bi u njega pogledao“.¹ Prema Mejlervom mišljenju, crnačka Amerika pružila je životni kodeks hipsteru, pustolovu „koji je krstaro noću u potrazi za dešavanjima opremljen kodeksom crnog čoveka koji je odgovarao činjeničnom stanju njegove stvarnosti“.

Nazvan pripadnikom „neizgubljene generacije“ u naslovu teksta Karolin Berd u časopisu *Harper's Bazaar* (februara 1957), hipster je pokušavao da se osveti konformističkom društvu time što se držao podalje od njega, što se nije isticao i što mu je pružao otpor svojim načinom oblačenja i životnim stilom. U tome mu je pomagala marihuana, koja mu je otvarala put na koji „konzerve“ i konformisti nisu gledali blagonaklono; mogao je biti džez muzičar, retko umetnik, a „gotovo nikada pisac“.

Mark Grajf, u pokušaju da odredi šta je to hipster, naišao je na konfuziju, indignaciju i poricanje. Hipster se nalazio svugde i nigde; možda, zapravo, nije ni postojao kao prava kategorija. „Činilo se da niko sebe ne smatra hipsterom, a ako bi vas neko nazvao hipsterom, to se smatralo uvredom.“² Poput ostalih termina koji se dotiču klase ili identiteta, ogledalo je bilo podjednako važno koliko i predmet kritike.

Oni koji su termin koristili u pogrdnom smislu i sami su „ličili na hipstere – nosili tesne farmerice i velike naočare za sunce, okupljali se u sićušnim enklavama velikih gradova i s visine gledali na savremenu modu i 'turiste'“. Debate koje je podstaklo Grajfovo istraživanje o hipsterima bile su pune besa, gorčine i samoispitivanja. Da li je čovek zaista mogao biti hipster?³

Grajf je naročito istakao da simboli društva poput hrane koju čovek jede, šešira koje nosi, ili uopšteno načina na koji se oblači, svi skupa upućuju na postojanje izražene takmičarske tendencije i rivaliteta. „Ukus nije postojana i mirovna kategorija nego strateško sredstvo i takmičarsko oruđe.“ Hipstersko društvo vrvi od takvih bitaka, pri čemu klase preziru jedna drugu zbog toga što jedni uglavnom imaju dublje džepove, odnosno superiorniju kulturnu svest (više kulture nego para).

A šta je sa modernim hipsterom? Grajf, do kraja nepoverljiv prema tom terminu, već je 2009. godine objavio njegovu smrt.⁴ Drugi se nisu složili. Komične prikaze hipstera daju

¹ Norman Mailer, "The White Negro" (1957).

² <http://www.nytimes.com/2010/11/14/books/review/Greif-t.html>

³ Mark Greif, Kathleen Ross i Dayna Tortorici, "What Was the Hipster? A Sociological Investigation".

⁴ Mark Greif, "What was the Hipster", *New York Magazine*, 24. oktobar 2010.

Džoeel Moris i Džejson Hejzli, dva britanska komediografa koji su 2015. godine uporno tvrdili da je hipster „detinjast, neodgovorno imućan, i uvek lepo obučen“. U slične opise spada i „umetnost, kapa, šalovi i sve što se da nabaviti iz francuskih fabrika“.⁵

Knjiga *HipsterMatičan* (2011) autora Mata Granfilda, koja predstavlja pokušaj da se opiše brizbejski hipster, pronalazi da je hipster najviši stepen retro-vraga. Do apsurdna dovođi značenje ideje bivšeg američkog potpredsednika Dena Kvejlja koji je izvrnuo ideju o povratku u budućnost, te govorio o povratku u prošlost.

Da biste bili kul ne treba da oponašate televizijsku zvezdu nego da se pretvarate da nikad niste ni videli televizor. (Sve što je izumljeno će biti raz-izumljeno.) Zaboravljeni stilovi (način oblačenja, vrste piva, cigareta i muzike) postajali su opet veoma popularni. „Retro je bilo kul, životna sredina je postala dragocena, a staro je bilo novo ‘novo’“.

Granfildov lični pokušaj da se uspne uz planinu hipsterskog šika posle raskida sa partnerkom sastojao se u tome da pusti bradu, nauči da plete, da fotografše – na ajfonu – da se istetovira, kao i da otvori tezgju – modno orijentisanu, naravno. Kako to biva sa svakom modom, uvek je prisutna društvena proračunatost. Određeni životni stil, ili bar onaj koji to tvrdi da jeste, može se slediti imajući na umu taktički cilj: odvesti seksualnog partnera u krevet kotira se visoko na listi. Da bi to postigao, pojedinac ovladava veštinom pretvaranja, pred samim sobom i pred drugima.

Hipster je pronašao skoro bakteriološko nadahnuće u delovima određenih velegradova gde se tradicionalna štrokavost i otrcanost mešaju sa boemskim šmekom. Takvi su njujorški Bruklin, londonski Šordič. Kao i Krojcborg i Prenclauer berg u Berlinu. Doprinos Pariza hipsterskom bratstvu je 3. arondisman.⁶

To je poziv na iskorištavanje, na novčani dobitak. Zgrabite sledeći dan mode, iskoristite hipstera po poslednjoj modi. Robna kuća *Le Bon Marché* je baš to i uradila 2015. godine. Lisi Atiji, komercijalnom direktoru robne kuće, hipsteri liče na termite gradskog života, „urbane boeme koji pomažu jedan drugom, koji imaju želju da proizvode i konzumiraju na alternativni način“. Sve dok, da se pretpostaviti, ti načini proizvodnje i konzumiranja ne postanu suvoparno pravilo.

Pred Božić 2016. godine, kolonizatorska priroda hipstera našla je izraz čak i u sceni Hristovog rođenja koja se mogla kupiti putem interneta za 130 američkih dolara. Ima mnogo toga u ovoj preradi Hristovog rođenja nazvanog „Savremeno Hristovo rođenje“ koja je rad dvojice braće iz San Dijega.⁷ Josif slika selfi, Marija maše lateom, a tri mudraca stoje na segevejima i drže pošiljke sa Amazona.

„Smeta mi“, izjavio je pisac o verskim pitanjima Džim Denison, „to što hipsterski prizor Hristovog rođenja pretvara čudo njegovog rođenja u nešto obično i komercijalno“.⁸ Ne-

⁵ Joel Marris i Jazon Hazeley, *The Ladybird Book of the Hipster* (London: Michael Joseph, 2015).

⁶ Alice Pfeiffer, „The Hipster is Dead. Long Live the Hipster“, *The Guardian*, 3. oktobar 2015, <https://www.theguardian.com/culture/2015/oct/03/hipster-social-phenomenon-commercial-success>.

⁷ Luis Gomez, „Is this ‘Modern Nativity’ scene trolling hipsters or Christmas?“ *The San Diego Union-Tribune*, 30. novembar 2016.

⁸ Jim Denison, „Is the ‘Hipster Nativity Set’ Really That Offensive?“ *Charisma News*, 29. novembar 2016, <http://www.charismanews.com/opinion/61529-is-the-hipster-nativity-set-really-that-offensive>.

ke stvari bi, sasvim doslovno, trebalo da su svete, a stavljanje hipstera u komercijalnu ili versku dominantnu ideologiju koju oni inače odbacuju, neprilično je i bezočno.

Koliko trajan trag je ostavio hipster? Slično avangardi ili romanu, svaki pokret koji se označi kao radikalni u nekom trenutku će biti optužen da je mrtav, da ga je ubio sledeći književni ili modni trend koji ga je apsorbovao ili u potpunosti odbacio. Pokazalo se da je teško odoleti tendenciji da se ismeva hipster. No, ovo ismevanje je poteklo iz hipsterskog kampa isto koliko i sa strane. Ako tako modno osvešćenju vrsti date konopac, oni će ga neizostavno uobličiti u seksi omču, koju su verovatno izvukli iz đubreta.

Pod oružjem snishodljivosti i prezira, združena sa osećajem superiornosti, krije se fundamentalna činjenica da su hipsteri, kao i pripadnici drugih klasa, uslovljene zverke. Ne postoji urođeni poriv da se bude „kul“, ali postoji poriv da se ima takmičarski duh, da se utrkuje sa suparnikom, kao i da se teži superiornom položaju na društvenoj lestvici. Hipstera čeka tužan kraj – konvencionalizam.

*(S engleskog prevela **Nataša Kampmark**)*